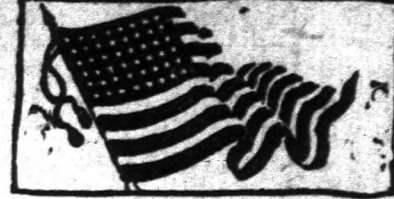

SZABADSÁG

A legnagyobb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Helyesítési szám: 100.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Odllaga, Esti Újság, Amerikai Hírnap, Magyar Naplap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 63. SZÁM.

TWENTY-NINTH YEAR.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit Hétfő, 1919. március 17.

HUSZÓNKILENCEDIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

ÁLTALÁNOS ZÜRZAVARRAL FENYEGET A JÖVŐ

A veszedelmes állapotokat csak gyors békével s a normális termelés helyreállításával lehet elkerülni. — A bolszevizmus veszedelme.

Páris, márc. 13. Frank A. Vanderlip, aki az utóbbi időben az angol és a franciaországi viszonyokat tanulmányozta s aki tovább fogja folytatni tanulmányait Svájcban és Olaszországban azt a nyilatkozatot tette Párisban az Associated Press képviselője előtt, hogy szerinte az amerikai nép nem látja világosan maga előtt azt a megrendítő veszedelmet, ami az egész európai helyzetet fenyegeti s el akarja pusztítani a civilizáció egész építményét.

AZ ELNÖK ÚJRA A NAGY MUNKÁBAN

Párisba való visszatérése után nyomban hozzálátott a megoldásra váró nagy problémák tisztázásához. — Legelőbb az olasz-jugoszláv kontroverziá tisztázására kerül a sor. —

Párisból jelentik: Wilson elnök megérkezése után nyomban munkához látott és megkezdte a tanácskozásokat.

Az elnököt rendkívül melegséggel fogadta egy francia kormány, mint a párisi nép, s fogadtatására a pályafutáron megjelent Poincaré köztársasági elnök is; de az elnök kívánságára mellőztek minden felesleges parádét, s egyenesen a külügyi palotába hajtottak.

Az elnök tanácskozásai egyelőre inkább informatív jellegűek voltak, s főleg arra szorítottak, hogy az elnök kimerítő felvilágosítást kapjon a fávolléte alatt végzett dolgokról.

A formális tanácskozások vasárnap kezdődnek meg. Legelőbbben a Jugoszlávok és az olaszok közötti ellentéték elsimításának kérdése kerül elintézésre.

esen és nem lehet olyan nemzetközi garancia, amelyik a ráthat megartaná mindaddig, amíg a nyomdák csak úgy öntöttek magukból a papírpénzt.

Hogy mit tehet Amerika? Egy dolog van, amit bizonyosan nem tehet, hogy visszavonuljon abban a hiszemben, hogy ezek a bajok és zavarok megszűnnek s Amerika megkímélheti magát attól, hogy felesleg részt vegyen e nemzetközi ügyekben. Nekünk olyan nemzetközi vonatkozásban kell gondolkodnunk, ahogyan soha még nem gondolkodtunk. Az, hogy a mi magunk helyzete erős, nem fog bennünket megkímélni itthon az események hatásától.

Igy pl. egyes kormányok eslekedetéknek kritizálása azért, hogy a mi kivételünk elé gátat emelnek az ilyen országok pénzügyi helyzetének nem ismerésén alapul. Ezek azért tudták megőrizni az átszámítási rátát, mert kölcsönöket tudtak kapni a mi kormányunktól. Milyet, ez a kölcsönzési képességük megszűnik, ezek az országok a rátát illetőleg a legnagyobb nehézségek elé kerülnek. Minden néven nevezendő importot meg kell akadályozni, amit csak képesek, hogy visszatérthessék azt a törekvést, amelyik a nyersanyagok és élelmiszerek importálására fizetve a rátát akarja felhasználni.

A szállítási eszközök egyremásra mennek tonkre s vannak és lesznek országok, amiket még abban az esetben sem lehet élelmiszerekkel ellátni, ha erre a célra az élelmiszerek rendelkezésre állnának is. Olyan kártalanítást, aminek valami haszna is van, egyelőre csak javakkal fizetve lehet elképzelni s minél későbbre ha jogatják a békefeltételek megszabását, annál inkább kisebb lesz az esélyesség arra, hogy Németország képes legyen visszatérni a javak termeléséhez.

Frank A. Vanderlip a new-yorki National City Bank elnöke, aki egyike az Egyesült Államok legnagyobb pénzügyi szakembereinek. A közelmúltban a kormány szolgáltatában állt, mint a War Savings Stamp mozgalom feje. Jelenleg az európai gazdasági viszonyokat tanulmányozza s helyszínen.

"A BRESTI KIKÖTŐBEN ALL EGY HADI-HAJÓ".

A bresti kikötőből amerikai katonák mennek hazafelé; mielőtt azonban hajóra szállnának, még egyszer jól kitáncolják magukat a Y. M. C. A. léányaival.

VÉGLEG LEVERTÉK A SPARTAKUSOKAT

A kormánycsapatok Lichtenbergből is kiverték a spartakusokat. Százal vezetik végig Berlin utcáin a megbilincselte spartakusokat. Felfedezett titkos fegyverraktárak. — A szabadon maradt spartakusok folytatják a fosztogatást.

Berlinből jelentik: A spartakusok a kormány csapatok ágyútüzzel és aknavetőkkel kényszerítették Lichtenber rendszert védelmi állásaikból való elmenekülésre.

A kormánycsapatok tekintélyes számú foglyot ejtettek a spartakusok közül, akik közül sokat nyomban minden további teketória nélkül kivégeztek.

Az erős ágyúüzlet után a spartakusok menekülésre csak úgy számíthatnak, ha elhanyagolják a fegyvereiket; s a személyazonosságukat letagadva a polgári tömeg közé vegyülnek.

SOK NŐ A LAZADÓK KÖZÖTT.

A spartakusok harcaiban sok nő is részt vett. Az elfogott spartakusok között tíz nő van. A letartóztatott zendülők közül csoportokban, erősen megvasálva masiroztatták végig a főváros főutcaján a Moabi börtönig.

24 SPARTAKUS VEZÉRT KIVÉGEZTEK.

Egy megkészt berlini jelentés hírelt, hogy a Népi tengerész hadosztály című megszűnt szervezet huszonegy tagját kivégezték, miután ezek egy belvárosi épületet, amelyben a kormány katonái tartózkodtak, megtámadták. Ez az épület volt a feloszlott szervezet főhadiszállása s itt volt a pénztárak is. A kormánycsapatok ez épületet előzőleg birtokukba vették s a spartakusok megkísérítették annak visszazsuzását.

A KORMÁNY SZIGORÚ INTÉZKEDÉSEI.

A kormány hirdményt tett, melyben tudatja, hogy a Köztársasági Gárda hét hadiszállását megszünteti, a gárdát feloszlottnak nyilvánítja, s a gárda mindazon tagjai, akiknek birtokában fegyverek találó, minden további eljárás nélkül főbe fognak lövetni.

A kormány el van szánva a spartakusok mozgalomnak a legkíméletlenebb szigorral való elfojtására.

A kormány egyuttal feloszlatta a Lichtenbergi Katonák és Munkások Tanácsát, mely többnyire a független szocialista párt tagjaiból áll. A kormány katonái sorra járják a spartakusok lakta környékeket hámat, s minden szöveget átkutat, fegyvereket és züzeteket keresve. A kutatás

sokkal alaposabb, mint a januáriusi zendülés alkalmával. Igen nagy mennyiségű fegyvert és lövészert foglaltak le és számos embert letartóztatnak.

A KÓRHÁZAK ÉS TETEMNÉZŐK ZSUFOLVA VANNAK HALOTTAKKAL.

Copenhágából jelentik: A Zeitung am Mittag című berlini lap híradása szerint a legutóbbi zavargások következtében annyira halott, a kórházakban és tetemnézőkben a hulla, hogy lehetetlen az eltakarításokról gondolkodni, s a hullák egymásra rákva fekszenek, elfoglalva minden rendelkezésre álló tért. A nevezett lap szerint egyedül a Hanover utcai tetemnézőben 196 hulla fekszik eltemetlenül s ezek közül negyvenkettenek a kilte ismeretlen.

24 SPARTAKUS VEZÉRT KIVÉGEZTEK.

Egy megkészt berlini jelentés hírelt, hogy a Népi tengerész hadosztály című megszűnt szervezet huszonegy tagját kivégezték, miután ezek egy belvárosi épületet, amelyben a kormány katonái tartózkodtak, megtámadták. Ez az épület volt a feloszlott szervezet főhadiszállása s itt volt a pénztárak is. A kormánycsapatok ez épületet előzőleg birtokukba vették s a spartakusok megkísérítették annak visszazsuzását.

A KORMÁNY SZIGORÚ INTÉZKEDÉSEI.

A kormány hirdményt tett, melyben tudatja, hogy a Köztársasági Gárda hét hadiszállását megszünteti, a gárdát feloszlottnak nyilvánítja, s a gárda mindazon tagjai, akiknek birtokában fegyverek találó, minden további eljárás nélkül főbe fognak lövetni.

A KORMÁNY SZIGORÚ INTÉZKEDÉSEI.

A kormány el van szánva a spartakusok mozgalomnak a legkíméletlenebb szigorral való elfojtására.

A kormány egyuttal feloszlatta a Lichtenbergi Katonák és Munkások Tanácsát, mely többnyire a független szocialista párt tagjaiból áll. A kormány katonái sorra járják a spartakusok lakta környékeket hámat, s minden szöveget átkutat, fegyvereket és züzeteket keresve. A kutatás

sokkal alaposabb, mint a januáriusi zendülés alkalmával. Igen nagy mennyiségű fegyvert és lövészert foglaltak le és számos embert letartóztatnak.

AMERIKAI TENGERÉSZKATONÁK MEGTÁMADTÁK A JAPÁNOKAT TIEN-TSINBEN

Az amerikai tengerészkatonák megtámadták a konzulátus épületét és inzultálták a konzult. — Az eset óriási feltűnést keltett Washingtonban. — Az amerikai katonák azért intéztek támadást a konzulátus ellen, mert a japán negyedből, illetlen magaviselet miatt, kiűzték őket.

Pekingből jelentik: — Az ide érkezett táviratok arról számolnak be, hogy az utolsó huszonegy óra alatt amerikai tengerészkatonák megtámadták a japán különiményt Tientsinben, behatoltak a japán konzulátus épületébe és ott inzultálták a japán konzult.

Az esetnek az volt az előmenye, hogy a város japán negyedében rosszul bántak az amerikai katonákkal, akik rendelkeztek ebben a negyedben. A rendelkező amerikai katonákat japán katonák kiűzték a negyedből szuronyos puskával és kettőt közülük súlyosan meg is sebesítettek.

Erre kétszáz amerikai tengerészkatonára, aki nem volt szolgálásban, behatolt a japán negyedbe és ott minden egyes szembejövőt inzultált. Elmentek egészen a konzulátus épületéig, ahová bementek és a konzult megsebesítették, az érkezett hírek szerint súlyosan. A konzulátus igyekszik a

rendet helyreállítani, ami hír szerint nagyon nehezen megy, tekintettel arra, hogy a hangulat igen magas fokra hágott a városban.

WASHINGTONBAN NAGY MEGTÜRZÖSST KELTETT A DOLOG.

Washingtonból jelentik: — A hatóságokat igen meglepte és megdöbbentette az a hír, amely arról számolt be, hogy Tien Tsinben megtámadták amerikai tengerészkatonák a japán konzulátust és súlyosan megsebesítették a konzult. Meg erősítő hírek nem érkeztek sem az amerikai külügyminisztériumba, sem a japáni követségre és kérdésközdő táviratot sem küldtek ki, tekintettel arra, hogy híre érkezett annak, miszerint az informáló táviratok már utban voltak.

A tengerészügyi minisztériumban kétséget fejeztek ki azzal szemben, hogy a támadó

amerikai tengerészkatonák száma kétszáz volt, tekintettel arra, hogy a Pekingben állomásozó amerikai tengerészkatonák száma csak egyháztíz és Tien Tsinben egyáltalán nincsenek amerikai tengerészkatonák. Annyit mindenesetre elismer az amerikai tengerészügyi minisztérium, hogy a város kikötőjébe időközben érkeztek amerikai hadihajók és ezeknek a legénysége intézhette a támadást a japán konzulátus ellen. Ezeknek a hajóknak a megérkezését egyelőre nem érkezett hír Washingtonba.

A Tien Tsinben állomásozó amerikai katonák a tizenötödik gyalogezredhez tartoznak, a mely csupa veteránból áll, akik elszenvedték a japánok elleni harcaikat ezen a területen.

Dániels tengerészügyi miniszter kijelentése szerint "a helyzet sokkal súlyosabb, hogy sem első pillanatra nyilatkozni lehessen róla."

ÖSSZEHOVJÁK A KONGRESSZUST

Wilson elnök májusban beülhet a kongresszusba.

Washington, márc. 14. — A republikánus vezeték, állítólag kitűnő forrásból arról értesültek, hogy amennyiben a békekonferencia ez időre elkészült munkájával, Wilson elnök május elejé körül ugyane hónap 13-ára össze fogja rendkivüli ülésre hívni a kongresszust. A rendkivüli ülésnek az a célja a béke beikelyezése és a költségvetés megújítása lenne, amely utóbbi javaslatnak befejezését a republikánusok az utolsó napokban jelen ülésük folyamán tudvalevően megakasztották.

A beérkezett értesülések szerint Wilson elnöknek az a szándéka, hogy a béket, annak megkötése után minél hamarabb beikelyeztesse. Az elnök abban a véleményben van, hogy a nemzetek ligája terve, valamint magának a békekonferenciának elfogadtatása végett nem lesz arra szűkebb, hogy újabb beutazás az országba, és hogy Németország belső ügyei hamarosan újabb rendes merbe jöhessenek, szükségessé tartja a kongresszus mielőbbi összehívását. Azt reméli, hogy a szenátus minden mvar nélkül el fogadja a békeszerződést és így meg lesz a lehetősége annak, hogy a háború óta országok a rendes munkát újból felvehessék.

TITOKZATOS GYLKOSSÁG NEW YORKBAN

New Yorkból jelentik: — Giovanni Franco hulláját az utolsó huszonegy óra alatt megtalálták az East tizenegyedik utcán lévő lakásának bejártafánál. Testében három golyót találtak a mentőorvosok.

Az arca puskaporos volt, amiből arra lehet következtetni, hogy a lövések közvetlen közelből történtek. A hullát ismeretlen tettesek a fal mellé ültették. Reggel a tejes, aki a szokásos reggeli körútját végezte, találta meg. Két bátyja igazolta a személyazonosságát. Az orvosok véleménye szerint az ember, mikor megtalálták, már órák óta halott volt. A környéken lakók nem hallottak lövést az éjszaka folyamán és a testvérek igen meg volt a legpeve, mikor bátyjuk hulláját megpillantották. A rendőrség ebből arra következtet, hogy az ember valahol máshol ölték meg és a hulláját a ház elé hurcolták.

Náhorus fellegek Kina felett.

Peking, márc. 13. — A belső béke érdekében összeült konferencia északi delegációja lemondott Shanghaiában, mivel a katonai hatóságok nem képesek a kellő rendről gondoskodni Shensi városában, ahol a déliek folytonos csatározásokat folytatnak. A békekonferencia ezzel megfeneklett s aztól lehet tartani, hogy az országban polgárháború üt fel a fejét.

Erzberger nem akar békekövet lenni.

Bazelből, Svájcban jelentik: Egy berlini tudósítás szerint Erzberger Mátys, a fegyverszüneti bizottság feje, visszatartotta a békekonferenciába való kinevezését, amár nagy pressziót gyakoroltak rá, hogy fogadja el a megbízást.

IRORSZÁGBAN SÜLYOS A HELYZET

A Sinn Fein parlament valószínűleg ismét elkezd ülést. — Az országban egyre válságosabb lesz a munkahelyzet.

Londonból jelentik: — A Daily Mailnek Dublinból azt jelentik, hogy Írországban a viszonyok egyre súlyosabbak lesznek, s hogy a helyzet esak az tisztázhatja egy kis rész, ha az önkormányzat meglesz. A Mail a hírek feltűnő helyet adott.

"Most, mondja a hír, hogy az angol parlament elboacsítja az ir tagjait, nagyon valószínű, hogy a Sinn Fein parlament ismét elkezd ülést, ami valószínűleg nagy nézeteltérésekre ad majd alkalmat, tekintettel arra, hogy a parlamentnek nincsen olyan erkölcsi vezetője, a ki elé tekintély lenne egy a képviselő, mint a nép előtt.

A munkaviszonyok egyre fenyegetőbbek lesznek Írországban és a helyzetet súlyosítja az, hogy az angol kormány nem tehet semmit. Az ir iparnak nincsen az az ága, amelyben a munkások sztrájkjával fenyegetődnének. A munkások követelése többnyire olyanok, hogy azokat a munkaadók egyáltalán nem teljesíthetik. Sir French, Írország katonai kormányzója, már mindent megtett, hogy a helyzetet szánja, de minden kísérlete csődöt mondott. Az egyetlen tényező, amely még tehet valamit, a parlament."

Az angolok maguknak akarják a kábelket.

Páris, márc. 13. Anglia magának követeli azt a jogot, hogy azokat a kábelvonalakat, amiket annak idején a németektől elvett, ezentul is megtarthasson magának. Ezzel természetesen monopolizálna a kábelket s ebből az amerikai kereskedelmi érdekek is sokat szenvednének. Az Egyesült Államok békekonferenciájára erre való tekintettel szigorú előterjesztést tett az előtt a jogi albizottság előtt, amelynek elbírálása elé a kérdés tartozik. A kérdés eldöntése elé nagy érdeklődéssel néznek s a döntést most már maga Lansing amerikai külügyminiszter sürgeti a legjobban.

Erzberger nem akar békekövet lenni.

Bazelből, Svájcban jelentik: Egy berlini tudósítás szerint Erzberger Mátys, a fegyverszüneti bizottság feje, visszatartotta a békekonferenciába való kinevezését, amár nagy pressziót gyakoroltak rá, hogy fogadja el a megbízást.

Erzberger nem akar békekövet lenni.

Bazelből, Svájcban jelentik: Egy berlini tudósítás szerint Erzberger Mátys, a fegyverszüneti bizottság feje, visszatartotta a békekonferenciába való kinevezését, amár nagy pressziót gyakoroltak rá, hogy fogadja el a megbízást.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States.

Published daily except Sunday the twenty-ninth year by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation, R. K. Coera, President; Dr. Andrew Cserna, Sec'y-Treas.)

Founded by: E. T. Kohányi
Alapítója: Kohányi Tibamér.

DR. ANDREW CSERNA, Editor.

Edited and Published at: Szerkesztőség és kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell: Main 3386, Cuy. Central 1281.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában: egész évre \$6.00, félre: \$3.00. — külföldre: egész évre \$8.00, félre: \$4.00. — Cleveland városában: egész évre \$5.00, félre: \$2.50. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year \$6.00, half year \$3.00. — Foreign countries one year \$8.00, half year \$4.00. — Cleveland one year \$6.00, half year \$3.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

New Yorki irodánk címe: Eastern Office:
Room 603, Tribune Bldg. 154 Nassau St., New York.
Czefvezető: Joseph Horváth, Manager.

AZ AMERIKAI MAGYARSÁG FELADATAI.

— Második cikk. —

AZ amerikai magyarság feladatait három csoportba oszthatjuk:

1. Kötelességek Amerika iránt,
2. Magyarország segítése,
3. saját ügyeinek és érdekeinek fokozottabb megvédése és előmozdítása.

Amióta magyarság van Amerikában, állandóan napirenden van: Magyarország ügye. Nem csupán mint a pusztá érdeklődés tárgya, hanem, mint mindennél magasabban álló cél, amelyért az amerikai magyarságnak mindenét fel kell áldozni. E hagyományos jelszóhoz képest a valóság nagyon szomorú, sőt megdöbbentően sivár.

Az amerikai magyarság ez ideig nagyon keveset, vagy semmit sem tett Magyarországot érdekében. Ez a tény, amelyet nem lehet sem szépitni, sem megafolnálni nem gondolt, derékba tört apróbb, vagy kisebb kísérletekkel, amelyek összegezve még annyi eredményt sem hoztak, hogy az amerikai magyarságot akár ebben az országban, akár pedig Magyarországon valamelyes mértékben is tényezőnek ismertették volna el.

De hagyjuk a múltat.

Azt mondják, hogy az amerikai magyarság mindenre kész Magyarország megmentése érdekében. Mi is ezt mondjuk, sőt sokkalta többet is merünk állítani.

Minden párt- és véleménykülönbség mellett is nincs Amerikában olyan ezer magyar, aki ne volna kész még életét is feláldozni, ha azzal Magyarországon és Magyarországnak népének sorsán segíthetne.

Azonban az amerikai magyarság nem gyávaságból, nem meghunyászkodásból, hanem ez ország törvényei iránti szent tiszteletből, minden olyan lépéstől huzódzik és visszatarthatja magát, amely lépés nem találkozik az amerikai kormány előzetes jóváhagyásával.

Nem kevesen jártak el a fegyverszünet megkötése óta illetékes amerikai tényezőknél, hogy kieszközöljék, miként az amerikai magyarság legalább a magyarországi nyomoron enyhíthessen. A Szabadság nem kürtölte világgá, de szintén tett lépéseket és a magyarok egy szerizhet amerikai barátjának a közbenjárásával egységesen a War Trade Board elnökehez Vance McCormickhoz fordult, hogy megnyerje segítségük megindításához az amerikai kormány előzetes hozzájárulását.

ÉS MI VOLT A VALASZ?

Vance McCormick, a War Trade Board akkori elnöke, elismerve a kérésnek jogosságát és humánus voltát, közölte velünk, hogy a kérés csakis a blokádfeloldása után teljesíthető, a blokádfeloldása pedig kizárólag a szövetségesek legfelsőbb haditanácsától függ, úgy hogy sem neki, sem az Egyesült Államoknak nincsen módjában egoldalulag intézkednie.

ÉRTSÜK MEG AMERIKÁT.

Amerika és Wilson elnök a legjobb jóakarattal van Magyarország iránt, de ez a jóakarattal nem azt jelenti, hogy mindent teljesíthet, ami Magyarország érdekeinek megfelelne és vágyainkat kielégítené. Wilson elnök több esetben megmutatta jóakarattát Magyarországon irányában.

Amerikai bizottságot küldött Budapestre a helyzet tanulmányozása érdekében.

George Creel, az elnök személyes megbízottja is járt Magyarországon.

Az amerikai bizottság és George Creel is kivétel nélkül minden tényezőt meghallgatott, hogy vizsgálata lehetőleg kimerítő és megbízható legyen.

MIT GONDOLUNK?

Van-e nekünk csak egyetlenegy adatunk, egyetlenegy érünk, amelyet Magyarország kiváló emberek, felelős férfiak, miniszterek és volt miniszterek, vezérek és volt vezérek el nem mondtak volna az amerikai bizottságnak és George Creelnek?

Wilson elnök teljesen informálva van a magyarországi helyzetről.

Mi hisszük, hogy befolyását és akaratát teljes mértékben érvényesíteni fogja annak érdekében, hogy megakadályozza Magyarország tönkretételét, a magyar népet elpusztulását.

A Pesti Napló február 12-iki számában olvassuk az alábbi hírt:

"WILSON ELISMERI MAGYARORSZÁG JOGÁT A TENGERHEZ VALÓ UTRA.

Páris, február 11. A füzemi kérdésben eddig még semmi-féle döntés nem történt. Wilson elnök megmarad álláspontja mellett, hogy Magyarország joga van a tengerhez való utra. Hogy az az olasz követelések kielégítésével, vagy pedig a jugoszláv törv szerinti történik-e, még bizonytalan. A törv az, hogy ebben az ügyben valamilyen kompromisszum létezőlön."

Ez eleget mond, eleget mutat és eleget bizonyít. Feltétlenül akadnak majd egyesek, akik Wilson el-

nöknek ez igazságérzetéből fakadó álláspontjára bonyújtják a számlát az amerikai magyarságnak, hogy legalább elismeréssel fizessünk nekik, mintahogy még megtették minden alkalommal, amikor egy-egy reménytfakasztó magyarországi hír vigasztalt meg bennünket.

Wilson elnök az amerikai magyarság részéről Magyarország határkérdéseinek ügyében megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen.

ERŐSZAKOSKODJUNK?

Tegyük kockára azt a feltétlen jóakarattal, amelyet Wilson elnök megmutatott, az amerikai bizottság pedig kinyilvánított?

Ne feledjük, hogy az Egyesült Államok törvényei értelmében Magyarország formailag még mindig ellenséges viszonyban van. Ha nem így volna, akkor már Magyarországra röphethetnék a szikratáviró szárnyain biztató szavunkat, a pósta utján pénzbeli segítséget és sok minden egyebet.

DE MEG MINDIG A HÁBORU SZABÁLYAI ÉRVÉNYESEK.

Ne is gondoljunk azoknak megszegésére az utolsó pillanatban.

Nem segíthetünk a helyzeten, Magyarország sorsa felett nélkülünk döntenek.

Ezt tudják mindazok, akik most hirtelen felakarnak csapni Magyarországot megmentőnek.

Ha Magyarország és a magyar nép sorsa valóban attól függne, hogy azok mit fognak érdekében tenni, akik az amerikai magyarságot figyelmen kívül hagyva megtették magukat mentőangyaloknak, akkor kevés alapja volna reményességünknek, hogy

Magyarország és a magyar nép nincs elveszve.

Magyarország és a magyar nép ügye elszomorító történelmi tragédia.

A békekonferencia azonban lezárja a múltnak a történelmét, amelyben a népek állig felfegyverkezve harcoltak egymás ellenében. Egy új történelmi korszakot nyit meg, a kultúra és a gazdasági fejlettség mértékének korszakát.

Szedjük össze magunkat, öntsünk lelket minden elszomorodott, kétségbeesett amerikai magyarba és fokozzuk képességünket, szorgalmunkat, befolyásunkat, hogy az élet versenyében felül maradhassunk.

De vetkőzzük le naivságunkat, tisztítsuk meg magunkat minden önámítástól, még kevésbé adjuk magunkat hiteltetésre és ne bírtassuk a népünket olyasmivel, amiben magunk sem hihetünk.

A megváltozott életviszonyoknak megvannak a követelményei: azokat teljesíteni kell.

Számunkra, amerikai magyarokra az első feltétel, hogy tegyük meg kötelességünket ez ország, az Egyesült Államok iránt.

Ezt sokan nem hiszik, akik felülnek annak az ellenőrizhetetlen, lelkiismeretlen és bűnös propagandának, hogy az Egyesült Államok az okozója Magyarországon jelenlegi helyzetének. De beszélünk majd erről a félrevezető tévtanról is, mert az amerikai magyarság csak akkor léphet sorompóba Magyarországon érdekében, ha ebben az országban a jelentőségtelességből tényezővé dolgozza fel magát.

NE HAGYJA MAGÁT SENKI FÉLREVEZETNI

☞ Már ismételtel figyelmeztettük a magyarságot, hogy ez idő szerint még nem lehet hajójegyet vásárolni vagy Magyarországra pénzt küldeni, ami természetes is, mert hiszen ez a mi fogadott hazánk formailag még háborus állapotban van Magyarországgal és marad is mindaddig, amíg a tényleges békét meg nem kötök és alá nem írják.

☞ Ujra figyelmeztetjük tehát az amerikai magyarokat, ne higgyenek a kecségető ígéreteknek, mert a kik hajójegyre előleget vagy Magyarországra való pénzküldésre pénzt fogadnak el nemcsak megvesztik, de bajba is sodorják az amerikai magyart.

☞ E lap olvasói tudják, hogy én mindig első voltam minden tekintetben, ha valami újításról volt szó és így amint valami változás áll be, az amerikai magyarság azonnal tudomást fog szerezhetni erről a hírdetéseimből.

KISS EMIL, bankár
133 SECOND AVE, NEW YORK.

AZ ORSZÁGOS AMERIKAI MAGYAR VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁG BEJELENTI LEMONDÁSÁT.

Daragó Józseftől, a Végrehajtó bizottság elnökétől, az alábbi levelet kaptuk.

March 11-19.
111 East South St.,
Akron, O.

Tisztelt Uram!

Ha olvasóinak tájékoztatását az alábbi írt ügyben szíveskednek látni, úgy kérem, szíveskedjék a következő sorokat lapjában közlőtetni:

A Pittsburgban konvenció által kiküldött bizottság két tagja New Yorkban tartott gyűlésen programot adott ki, melynek kereténél vitél által gondolta teljesíteni azt a kötelességet, amelyet az amerikai magyarság önmagának, valamint fájának tartozik.

Fel lettek szólítva az egyet-ek, egyházak, valamint a sajtó szervei is, hogy a tervezett megvalósításának munkájából az őket illető részt vegyék ki. A program leg több része már régebben ismeretes tervezeteknek megismertése volt csupán; de nem is lehetett új, mert az amerikai magyarság társadalmi alakulása ma is azok, mint voltak, midőn a közös cselekvés gondolata megszületett.

A jelen idő átfőrmáló erejében bizva, remélhető volt azonban, hogy az amerikai magyarság életfelfogása is módosulhat.

Illő tisztelettel:

Daragó József.

EGY DARAB KÖZÉPKOR.

A középkor egyik szegényes maradványa, a halálbüntetés, még mindig törvénybe van iktatva. A fogat fogért, szemét szemért elv még ma is járja és az állam nemcsak helyesnek és igazságosnak öméri el, hanem alkalmazza is. Régen megindult a mozgalom a halálbüntetés eltörlése iránt, de eddig csak 12 államban volt a mozgalomnak eredménye. Ha a jelek nem csalnak, New York lesz a tizenhatodik állam, a hol a vilányosságok a múzeumba kerül, feltéve, hogy az állami törvényhozás előtt fekvő, a halálbüntetés eltörléséről szóló törvényjavaslatot megszavaztat.

A halálbüntetés ellenzői is elismerik, hogy a gyilkos büntetés, szigorú büntetés érdemel, de tagadják, hogy az államnak joga volna az embereket életük-től büntetésből megfosztani. Embereknek nincs joga ember életére törni, de az államnak simos joga a megbontott társadalmi rend helyreállításának címen a bűnös ember életével rendelkezni. Az állam épügy nem ura polgári életének, a mint az egyén. Az egyén sem ura a saját életének. Ha az egyén öngyilkossági kísérletet követ el — megbüntetik és jogal.

A gyilkos a halálbüntetéssel még nem tette jóvá bűnét. Egyszerre vetnek véget szegényesnek, két-három pernyi halálútra és állítólag lakolt büntetés. Pedig sokkal nagyobb büntetés a gyilkosra, ha élete végéig furdalja lelkiismerete, ha folyton üldözé alá az ártatlan árnyéka, ha alkalma van peréről perére megbánni aias tetét. Az élő, nagy fal köze zárt gyilkos elretentető példa, míg a kivégzett iránt mindig megnyilatkozik bizonyos igazi vagy ál részvét. A gyilkosok sokkal jobban félnek az életfogytiglani börtöntől, mint a halálbüntetés. Az örökös rabóság iszonyattal tölti el az embereket, a haláltól azonban legfeljebb félnek és nem annyira rettenetes rájuk nézve, ha hirtelen jön, mintha a világtól elzárva, megváltásként kell könyörögni érte.

A halálbüntetés révén sok gyilkos menekül tetteinek következménye elől, mert sok esetben az esküdtek nem látva a tényállást kétségen kívül bebizonyítva, nem tudnak meg egyezni jutni. És mi ennek az oka? Nem akarják lekiismeretükre venni, hogy igazmondásuk alapján egy embert villamoskébe küldjenek. A bíróság ilyenkor nem tehet egyebet, mint szabaddá helyezi a vádlottat. Néha másodsor is törvény elé állítják a bűnöst, de az eredmény rendszeren ugyan az és a gyilkos sohasem veszi

el büntetését. Ha azonban az esküdtek tudnak, hogy igazmondásuk alapján nem itélék halálra a vádlottat, sok gyilkos nem szabadulna ép bórral.

Amíg emberek élnek a földön, addig az emberek bűnösök is fognak elkövetni. Amíg az emberek a vad indulást vesz erőt, addig embertársaimk testi épességére törnek. A meddig a bűnt kiirtani nem lehet, a bűntért járó büntetés sem lehet eltörlőni.

Bűnhődjön a bűnös, de oly büntetés mérjenek ki rá, mely javít. A gyilkosbörtönt, a földalatti börtönt, a testi fenyegetést, az éhezést, a kínzást eltörlők. Az ódi börtönrendszer helyébe modern börtönrendszer lépött. A modern börtönrendszer célja a javítás.

A bűnösök ismét embert akarnak nevelni. A modern börtönrendszer a fegyvenből nem öli ki az emberi érzést, sőt a jó érzést bele akarja nevelni. Arra igyekszik, hogy a fegyenc a börtönben bánja meg bűnét és ha vissza kerül a társadalomba, tisztességes életet kezdjen. Miért éppen a gyilkossal tesznek kivételt? Miért akar a társadalom csak a gyilkoson bontatni? Miért nem adnak a gyilkosnak is alkalmat a vezeklésre, a megbánásra?

Európa több államában már régebben eltörlték a halálbüntetést és a gyilkosságok azért nem szaporodtak. Svájcban a halálbüntetés eltörlése óta a gyilkosságok száma apadt, ami részben talán annak tulajdonítható, hogy a gyilkosjelöltek jobban félnek az életfogytiglani fegyháztól, mint a halálbüntetés. Akárhogy is álljon a dolog, annyi bizonyos, hogy a halálbüntetés igazságtalan, embertelen és jogtalan, mert az állam emberéletet vesz el, melyet nem adott és melylyel nem rendelkezhetik.

...táuri.

LÁZTÁS MIATT LETARTÓZTATOTT TANÁR.

(A Pesti Hirlap, 1919. febr. 15. számából.)

A katonatanács kormánybiztosa ma este beszállította dr. Tóby József 28 éves soproni kereskedelmi iskolai tanárt, a kit Kapovváron fogtak el a lenfordalmi propaganda gyűlése miatt. A tanár "Dunántúli Polgárszövetség" címen egyeületet alapított és ennek nevében tiszteivel bocsátott ki olyan röpiratokat, amelyek a köztársaság és a kormány ellen ígáltak. Tóbyt a rendőrség lázítás gyanúja miatt letartóztatta.

Korona utalványok
\$10.00
száz korona

HA a jelenlegi alacsony árfolyamon akar koronákat biztosítani, megteheti úgy, hogy nálunk egy prágai bankra szóló bankutalványt vásárol, amely utalványt később bármely címre, bármely országba minden költség nélkül továbbíthatja.

A koronautalványokért fizetesképen elfogadjuk a Transatlantic Trust Company koronabetét könyveit is.

További információért írjon erre a címre:

JOHN NEMETH
STATE BANK
1597 SECOND AVE.
NEW YORK.

Az olvasók postája.

BIRALJAK A HÜSÉG LIGA ELSZÁMOLÁSÁT.

A Szabadság nemcsak elismeri olvasóinak ahhoz való jogát, hogy bírálatot mondjanak a megvártatott terjedelemben az amerikai magyarság intézményeinek működése felett, sőt még lapunk irányával szemben is, hanem a szabad bírálat gyakorlását várja az amerikai magyarság megújítását. Es alkalommal nem is egyik vagy másik olvasó szíval fel. A Verhovay Segélyegylet Cleveland 102-ik fiókjá küldte be a lelyegzött alábbi nyilatkozatot, amelyet minden változtatás nélkül leadunk. Megjegyzésünket az alkalommal nem tesszük meg, mert várunk néhány napot, hogy történik-e hasonló felzárkózás és akkor, ha lesz több hasonló felzárkózás, együttesen adjuk meg magunk részéről a választ.

A Verhovay Segélyegylet 102-ik fiókjától.

Cleveland, O. márc. 12., 1919.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az amerikai magyar sajtóban az "Amerikai Magyar Hűség Liga" elszámolásáról szóló cikkre a Verhovay Segélyegylet Clevelandban székelő 102-ik fiókjának, rendes gyűlése alkalmával azon megjegyzése van, hogy egy olyan elszámolásnál, mint a milyen a "Hűség Liga" volt, napirendre térni nem lehet, még pedig azon az egy oknál fogva, mert a le-

adott elszámolás tarbizonyosság szerint a befolyt összegnek mintegy 60 százaléka csupán

egyres lapok és egyes egyének bő költségére ment fel, már pedig "nemes célu intézményt" csupán azért létesíteni, hogy egyesek jó keresetűek jussanak, nem ulti meg az a mérték, amit az ilyfajta intézménynek szolgáltatnia kellene.

Fentvezetett fiók az egész eljárás helytelensége az elszámolás felett, ismételtel jelni, napirendre nem térhet, annak dacára, hogy a sajtó azt jelzi, hogy az egész magyarság helyesli az elszámolást.

A Verhovay Segélyegylet 102-ik fiókjá nevében:

Műsög Mihály, titkár.

(Pecséttel ellátva.)

A SZOCIALISTA KÖZÉP- KOLAI DIAKOK ORSZÁGOS SZÖVETSEGE.

(A Pesti Hirlap, 1919. febr. 15. számából.)

Február 14-én délután három órakor alakuló nagygyűlést tart a régi képviselőházban. A gyűlés tárgya: Az ifjúsági önkormányzat kiépítése és az iskolareform.

BONDOKAT

Képzésért a napi árfolyamon veszünk és eladunk. Ugyanint a részletfizetésre vásárolt és teljesítendő nem "isított" Bondokat is átvesszük. Városon kívülről csak is kifizetett bondokat veszünk

910 Schofield Bldg.

az E. 9-ik utca és Euclid Ave. sarkán, Cleveland, O.

Nyitva este 6 óráig. — Magyarul beszélni.

**HÁZASSÁGI BOTRÁNY
CHICAGOBAN**

As előkelő hölgy, aki más férfiak barátságát keresi. — A dühös férj, aki igazságot követel.

Chicago-ból jelentik: — A Vinthrop avenue alatt lakó Benjamin Bevonnak, a kiváló chicagói üzletembernek a leánya, Anna Lee Butler, soha sem förtött más férfival a furdőhelyeken, sem végig nem kocsolyázott más férfival a jégpályákon, különösen pedig nem Louis A. Bensonggerrel, akinek több billiárd-terme van Chicagóban, — mondja öngyászta. Ezzel szemben azonban Earl L. Butlernek, öngyászta férjének teljesen ellenkező álláspontja van és ezt a nézetét az ügyvéde útján be is akarja a bíróságnak bizonyítani.

A házaspár szenzációs válópere az utolsó huszonegy óra alatt kezdődött el. Az asszony adta be a keresetet azon a címen, hogy az ura kegyetlenül bánt vele.

**AZ ASSZONY
UDVARLÓJA.**

— Ismerte Ön Bensingert? — kérdezte a férj ügyvédje a csinos asszonyt.
— Hogyne. Ugyanabban az épületben lakott, amelyben az édesanyám — felelte az asszony. — Anyit elismerek, hogy a Lincoln parkban együtt szoktunk volt sétálni.
— Adott Önnek Bensinger valaha ékszeret?
— Soha.
— Oka volt Ön annak, hogy a férjét karácsony előtt letartóztatták, mert nagyon jól tudta, hogy a két következő ünnep alatt zárva fogják tartani?
— Nem.
— Sértegette Ön az ura nővérét?
— Soha.

**AZ ASSZONY SOSE
FLÓRTOLT A
FURDŐBEN.**

— Kacérkodott oly férfival a North Side-on lévő furdőben?
— Soha.
— Beszélte Ön egy férfivel, valamelyik este, akit Ön nem is ismert, mikor a férjével volt?
— Igen.
— Bevallotta Ön valaha az urának, hogy bizalmas viszonyban volt Bensingerral?
— Soha.
— Kocsolyázott Ön más férfival?
— Nem, azaz hogy nem.

Az ügyben még nem hoztak döntést, de egész Chicago nagy izgalommal várja az eredményt.

**KAPCSOLAT A
BOLSHEVIKIEK S
AZ I. W. W. KÖZÖTT**

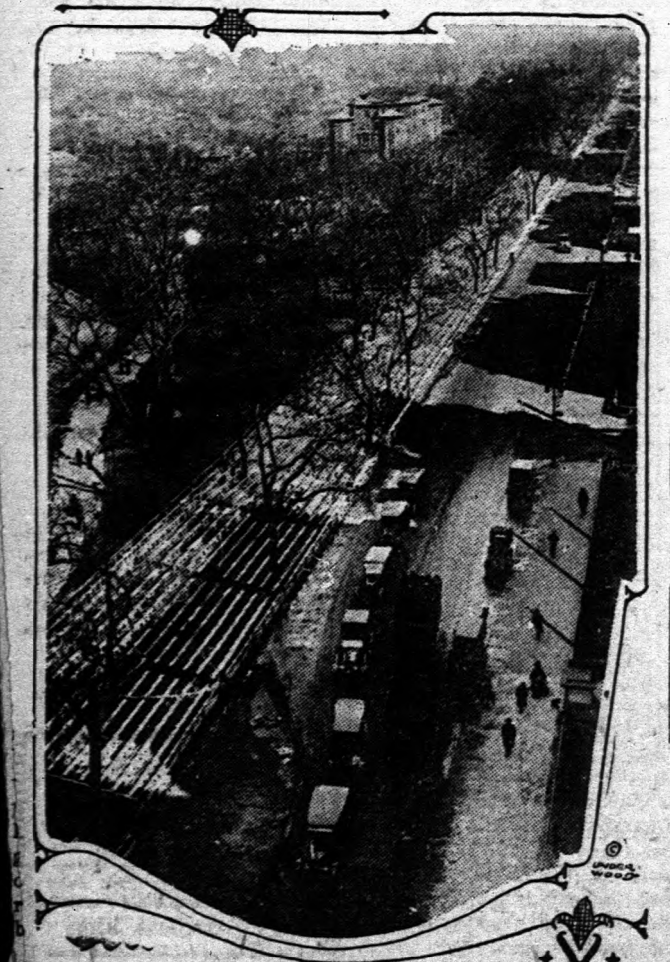
Wichita, Kansas, márc. 13. Erős őrizet mellett 32 I. W. W. agitátort állítottak az itteni szövetségi bíróság elé, akik ellen azt a vádat emelték, hogy megsértették a kámkedéssről szóló törvény szakaszait. A vádhatóság Robertson kansasi szövetségi ügyész képviseli, aki azt készült bizonyítani, hogy az I. W. W. és az oroszországi bolshevikiek között szoros kapcsolat van. Szerinte lehet a hajók utasainak névjegyzékéből bizonyítani, hogy a Kerensky uralom alatt tiz-ezer I. W. W. tag utazott innen Oroszországba s ezeknek a nagyobb része Amerikába vész-szajott, közöttük egy olyan ember is, aki nagy szerepet játszott a nemrégiben lefolyt seattlei sztrájk idején.

Kijelenti egy nyilatkozatban az ügyész, hogy bizonyítékokat fog előterjeszteni arra vonatkozólag, miképpen óriási arányú összekülvész terveznek az Egyesült Államok kormányának felforgatására s hogy ez a cselzövés csak egy lánczeme a tervezett világorradalomnak. "Be fogjuk bizonyítani, hogy az I. W. W. között s az orosz szoviet kormány között összeköttetés van, mondotta az ügyész. Trotszkij, a fosztogatók vezére ebből az országból ment Oroszországba."

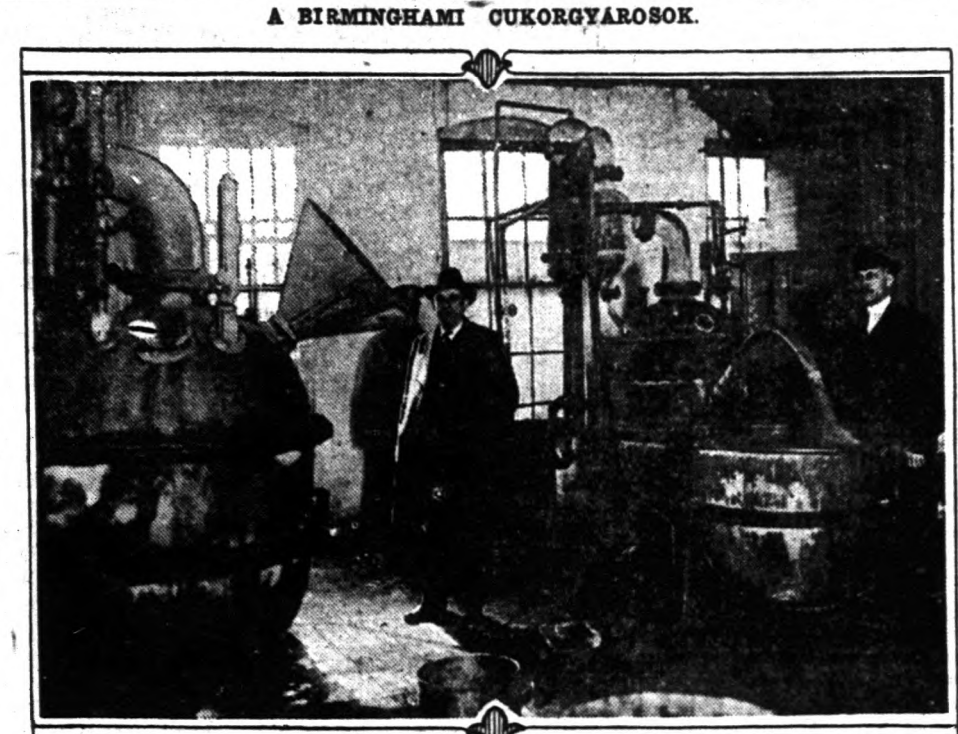
**NEMKIVÁNATOS
KÜLFÖLDIEK
DEPORTÁLÁSA.**

Washington, márc. 13. Wilson munkaügyi miniszter, a bevándorlási hatóságokkal folytatott eszmecsere után végre is határozott abban a tekintetben, hogy az Ellis Islandon fogva levő 37 nem kívánatos külföldit deportálják. Tulajdonképpen 43 embert tartanak Ellis Islandon, de a másik hatnak ügyében még nem határozhattak, mert bizonyítékokat kell először rájuk vonatkozólag beszerezni. Lehet, hogy e hat közül egyeseket szabadon is bocsátanak.
A new yorki rendőrség az East 15-ik utcában többeket letartóztatott bolshevik tanok hirdetésének gyanúja miatt. A letartóztatottak közül négy külföldi s ezeket a bevándorlási hatóságnak adják át. Lehet, hogy nemokára ezeket is deportálni fogják.
Ilet németet, akik veszedelmes propaganda folytatásával vannak vádolva, a rendőrség elszállított Fort Ogletorpe-ba, ahol a békekötésig internálva lesznek.

HAZAJÖNNEK A KATONÁK

használatos katonák fogadására New Yorkban, a Fifth avenue a világ legnagyobb tribünjét állították fel.

A szövetségi hatóságok rájöttek, hogy Birmingham, Alabamában a volt szeszfordékban, amelyből cukorgyárat csináltak, továbbra is gyártották a pálinkát.

**FORRADALOM
KOREÁBAN**

Peking, márc. 13. Koreában rohamosan terjed a függetlenségi mozgalom. A japánok előkészületeket tettek arra, hogy a mozgalmat katonasággal csírájában elfojtsák. A koreaiak azonban hirdették függetlenségük ünnepeket nem program szerint, hanem két nappal hamarabb tartották meg, ezzel a japán katonaságot kijátszották. Az esetet kapcsolatban több ezer embert letartóztattak. A függetlenségi nyilatkozat al hitja, hogy a mozgalom megett husz millió ember áll. Ezek azt követelik, hogy a japánok gyámkodása felettük csak addig tartson, míg a Nemzetek Ligája meg nem alakul s ki nem mondja, hogy Korea méltó arra, hogy saját magát kormányozza.

A háború hatása a munkásság viszonyaira.

Chicago, Ill., márc. 13. Clarence S. Darrow, a nagy-névi chicagói ügyvéd, aki szoros kapcsolatban volt mindig az amerikai munkásnéppel, s aki a háború alatt különös figyelemmel tanulmányozta a munkásságvizonyokat, azt mondja, hogy a háború következtében a munkásság helyzete világszerte tetemesen fog javulni. A hatás sokkal inkább érezhető lesz Európában, mint Amerikában. A földet nagyon meg fogják adóztatni, ami a földet olesóbbá teszi. Emiatt sokkal intenzívebb is lesz a földművelés, vagyis több munkásra lesz szükség.
A munkásnép annyit tett mindenütt a háború alatt, hogy senki sem fogja kétségbe vonni, miképpen jogosan követelnek ők is többet, mint amennyivel azelőtt rendelkeztek.

MEGÉRZI A TESTE,

ha tiszta ruhát ölt, hogy a levegő száradt-e az, avagy bent a házban a tüzhely mellett. Megéri a dohányon is, ha az ideje előtt lett leszakítva és a tűz mellett erővel megszeszte, mert benne marad az erős füstszag. Nem fog füstszagot érezni, ha hozzászagol.

**A NÉGYES
DOHÁNYON,**

mert mi csakis olyan dohányt használunk, amelyik a szárad, vagyis a levegőn érett és így kevesebb benne az ártalmas anyag. Kapható 10 és 25 centes csomagokban. Követéje meg minden üzletben, hogy a NÉGYES dohányt árusítsák. Nálunk kapható az úgynevezett

BAKA

dohány is. Ár 23 cent, dupla csomagban 45 cent, 100 csomagban 41 cent, 21 cent, dupla csomagban 41 cent. Trilon miniatért vagy küldje be a rendelését hozzánk.

JAKAB ÉS TÁRSA
423 East 5th Street,
New York City.

**MEGÖLTE A KÉT
GYERMEKÉT**

Egy anya, aki azt hiszi, hogy gyermekeit az ördög üldözi.
Chicago-ból jelentik: — A huszonhét esztendő Mrs Thomas Permac a Trumbull ave. alatt lévő lakásán az utolsó huszonegy óra alatt megfojtotta a két és fél esztendő Frances neví gyermekeit, mert azt hitte, hogy "az ördögök üldözik a gyermekeket".
Abban a pillanatban, mikor a saját életével is végezni akart, megjelent az ura és megakadályozta a további vérengzést.
A férj szerint az asszony elméjét teljesen elhomályosította a saját esztendő 61a gyötiri. Valószínű, hogy ez készletes rettetés lépése. Az asszony kicsi, sápadt, vézna nő. Halálán, nagyon elfogódva beszél. A szomszédok szerint nem először beszélt arról, valószínűleg deliriumában, hogy az ördögök el akarják vinni a gyermekeit. Beszállították az egyik kórház megfigyelő osztályára, ahol még mindig azt hangoztatta, hogy örül a tettének, mert így megszabadíthatja a gyermekeit. Egy könyvből az olvasva, hogy az asszony előbb utóbb megöli őt s ezt is arra szánta magát, hogy kivégezze a gyermekeket.
Permac huszonkilenc éves és osztrák származású.

Uj bolshevik miniszter.

London, márc. 13. — Az orosz szoviet kormány tekintettel arra, hogy istápolni akarja az egész világon a kommunista mozgalmat valami általános forradalom érdekében, egy új miniszteri állást, a "nemzetközi népbiztos" állását állította fgl.
Az erre az állásra kinevezett új miniszter svájci származású ember, a neve Moor és szoros barátságot tartott fenn Trotszkijval és Leninnel, amikor ezek még svájcban laktak. Moor korlátlan hatalommal ruházták fel Moszkvában. Helyettese egy Sadoul nevű volt francia kapitány, aki a francia szocialista vezérel, Albert Tomas-szal ment Oroszországba a Kerensky uralom idején s azután ott maradt. A miniszteriumban ezeken kívül igen fontos szerepet adtak egy angolnak is, aki Tsitserin bolshevik külügyminiszter barátja.

**Nyolc óras munkanap
Spanyolországban.**

Madridból jelentik: — A spanyol kormány elhatározta, hogy az építőmunkásoknak nyolc óras munkanapot garantál. A rendelet az egész országra vonatkozik. A kormány kijelentette, hogy a munkabéretet a munkások és munkaadók által kiküldött közös bizottságnak kell megállapítani minden egyes esetben. Ugyanakkor elhatározta a kormány, hogy övintézkedéseket léptet életbe a munkanélküliség ellen.

Elszás francia helytartója.

Párisból jelentik: A Matin szerint a francia kormány Charles Jognartot nevezi ki Elzász-Lotharingia helytartójává. A francia helytartó címe miniszterelnök lesz, s székhelye Strassburg lesz.

Kivégzett katonatisztek.

Stockholm, márc. 13. — Petrográdon kivégezték a 86-ik orosz ezrednek az összes tisztjeit, akik a szoviet kormány mellől átesaptak a fehér gárdához. A kivégzéseket a petrográdi forradalmi katonai bizottság rendelte el. Ezzel egyidejűleg — hír szerint — kivégeztek egy csomó olyan orosz katonatisztet is, akiket az a vád terhel, hogy rágalmozó híreket terjesztettek a szoviet kormány felől.

**MRS. JULIA WILKINS
HALÁLA.**

Long Beachen február huszonhetedikén meggyilkolták Mrs Julia Wilkinset. A férje, Dr. Wilkins, azt mondta a rendőrségnek, hogy az asszonyt az a három rabló ölte meg, akik a lakásukat kiárárták rabolni, mikor ők városra után hazabérltek. A vizsgálat annak idején megállapította, hogy az asszony fejét baltával hasították keresztül.
Később azonban az a gyanu merült fel, hogy baltával csak a halála után vágták a fejére, elpusztulását tulajdonképpen mérég okozta.
Ezt megtudandó, felásáfák a lutheránus temetőben lévő sírját és az orvosok kivették a gyomrát és vegyileg megvizsgálták.
A vizsgálat eredményét, a mely állítólag megdöbbentő, egyelőre nem hozták nyilvánosságra.

**Tizenkét évre elítélt
automobil tolvaj.**

Philadelphiből jelentik: — Megemlékeztünk róla, hogy e városban, nemrégiben letartóztatták Florence Luket, egy 20 esztendőes asszonyt, akiről kiderült, hogy tagja volt egy rablóbandának, amely főleg automobilon ellopásával foglalkozott. Az asszony lelkiismeretét egyedül tizenkét autót terhel. Az autótak rendszeren úgy szerezték, hogy a tulajdonosokat vagy a sofförjüket leütötték.
A bíró a fiatal és csinos asszonyt tizenkét esztendői fegyházzal sújtotta.
A tárgyalás során kiderült, hogy öngyászta tizenöt éves korában megszökött egy fiatal Massachusettsben lévő otthonából és azóta állandóan rossz társaságban élt. A büntetése azért lett ilyen nagy, mert semmiáron sem volt hajlandó elárulni a társainak a nevét. A bíró és az esküdtek a megrögzött bűnöst látták benne.

FIUK

szép keresetre tehetnek szert a Szabadságnak példányonkinti elárulásával.
Jelentkezzenek
HORVÁTH JÓZSEF candy-üzletében
6209 Woodland Ave. Cleveland

**ÖSSZEIRJÁK
A TUDÓVÉSZESEKET.**

Meg akarják állapítani, hogy a spanyol flu következményeképpen hány esetben támadta meg a beteg szervezetét a fehér pestis.

A városi egészségügyi hivatal az egész város területére kiterjedő vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a volt influenza és tüdőgyulladásos betegek közül hányan tapasztalhatók a tüdővész jelei.

A vizsgálatot kerületi orvosok és ápolónők végzik. A volt betegek, ha a legesélyesebb kétségük van aziránt, hogy egészségesek, vessék alá magukat a vizsgálatnak, hiszen csak javukra fog szolgálni, ha megtudják idejében, hogy tüdőjük meg van támadva. A tüdővést, ha idejében kezdik a gyógykezelést, ki lehet gyógyítani.

A spanyol influenza még egyre pusztít Clevelandban. Hivatalosan 277 megbetegedést jelentettek az elmúlt héten. Halálozás ugyancsak az elmúlt héten influenza folytán 61, tüdőgyulladás folytán pedig 73 volt a városban.

Az orvosok által beküldött jelentések szerint, — mondotta Dr. Rockwell közegészségügyi biztos, — a tüdővész elterjed Clevelandban. Ezt a terjedést kétségtelenül a spanyol influenza okozza, ami az áldozatait annyira legyengítette, hogy a tüdővést könnyen megkaphatják.

**Villamos-sztrájk
Barcelonában.**

Barcelonából, Spanyolországból jelentik, hogy az utolsó huszonegy óra alatt a városi villamos összes alkalmazottai sztrájkba léptek. A kormány a sztrájkolókra azonnal állami felügyelet alá helyezte. A kormány megbízottja kijelentette, hogy a jövőben minden olyan közösen alkalmazottalval, akik sztrájkba mennek, hasonlóképpen járniék el.

**Női Szakáll,
Szőrszálak
biztosan és gyorsan eltávolíthatók az
"ANTICRININ"**

szőrveszlő
használatával. — A szőrököt az arc és karról kiirtja. A szőrök helyét felismerhetetlenné, bárosnyimává teszi.
UTASÍTÁSSAL ÁRA BÉRMENTVE \$2.00.
Kapható és megrendelhető:
VÖRÖS KERESZT PATIKA
8901 BUCKEYE RD, CLEVELAND, O.

MEGTÁMADOTT LEÁNY.

Detroitból jelentik: — Pénteken reggel rablók jártak a Hamilton avenue, Caesar Po-elvpide lakásán, s az ott talált leányt megkötözték és elvették ötven dollárját, amit a szalmazsákban tartott. Miután több pénz nem találtak, feloldották a köteleket és udvariasan elbucsuva, tovább álltak. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

AZ OCEÁN ÁTRÉPÜLÉSE.

A repülőgépek tökéletesítése nagy lépésekkel halad előre. Hírét vettük már, hogy az első "aerobus" London és Páris között sikeresen tette meg az első utat oda-vissza tizennégy utassal. Légi járatokat terveznek Anglia és Svédország között is, de ennél is nagyobb szabású sikerre pályáznak azok az amerikaiak és angolok, akik az Oceán átréplését tervezik. A pályázók száma már eddig is tetemes és egészen bizonyos, hogy a dolog nem fog a tervezettségénél maradni, hanem egyesek meg is próbálják az Oceán átréplését. Az angolok nemesak repülőgépekkel, hanem egy merev szerkezetű léghajóval is kísérleteznek, nemkülönben az úgynevezett repülő csónakokkal.
Az köztudomású máris, hogy ugy az angolok, mint az amerikaiak a déli vonalat akarják arra éhredniük, hogy átrépl-választani a repülésre, az Azori ték az Atlanti oceánt.

szigeteken keresztül s nem az északi vonalat, Irországból New Foundlandba. A repülést természetesen nagyon befolyásolja a szelek járása, ami a távolság mellett a legfontosabb tényező, amivel számolni kell. Az Azori szigetek felé vezető ut hosszabb ugyan, de meg van az az előnye, hogy egy leszállási helyet biztosít, ami ilyen hosszú utánál nagyon is számot tesz. Szakemberek szerint a déli utvonalt az időjárás tekintetében is sokkal kedvezőbb. Az amerikaiak, bármely vonalat választják is, bizonyos előnnyel rendelkeznek az európaiak felett, mert a szél irányában nyugat-keleti irányu.

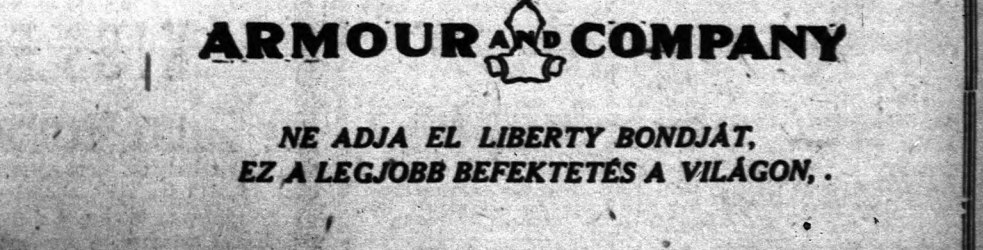
A kísérletet persze nagyszabású szervezettel lehet csak végrehajtani s nemesak az Azori szigeteken kell megfelelő hangárt s javító műhelyt berendezni, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az Oceánon az utirány mentén hajók cirkáljanak a repülés idején, készen minden eshetőségre.

Az első kísérlet ideje még bizonytalan. Az amerikaiak júniusban szeretnének próbálkozni, de szakemberek szerint az időjárási viszonyok májusban kedvezőbbek volnának. Nem lehetetlen azonban, hogy a kísérlet meglepetés lesz a világ számára s egy szeg reggel csak rikaik a déli vonalat akarják arra éhredniük, hogy átrépl-választani a repülésre, az Azori ték az Atlanti oceánt.

**Az Armour & Company cég
Nincs a retail Grocery üzletben.**

BIZONYOS kereskedelmi utazók olyan híreket terjesztenek, mintha Armour and Co. érdekelve volna egyes retail grocery üzletekben, vagy hogy azt tervezik, hogy retail grocery üzletbe mennek bele.

Ezen állítások teljesen valótlanok. Egyszermindenkora valótlanok bélyegezték Armour and Company nincs érdeklése sem részben, sem egészben semmiféle grocery üzletben.
Armour and Company széküld és elad egy kevés élelmiszert, mely nem az állatból lesz előállítva. Ez a természetes fejlődés eredménye. Széküldési és elárusítási rendszerünk a lehető legnagyobb pontossággal fenn kell tartanunk. Szükséges tehát, — takarékossági okból — hogy minden időszakban annyi árut kezeljünk, amennyit csak lehetséges.
Mégievvé széküldési eszközeink lehetővé teszik nekünk, hogy szállíthassunk az ország lakosságának pontosan és a szolgálatkor képest olcsón egyes főszükségletet képező árucikkeket. Hogy eszközeink olyanok, hogy a közönséget olcsóbban és jobban tudjuk kiszolgálni, mint vetélytársaink, az a kis kereskedőnek és a fogyasztónak van hasznára. Armour and Company több mint csupán husszállító, s főélelmiszeresek. De grocery-cikkeket is va-
lő részvételünk teljes üzletünknek csak 4.6 százalékát képezi. Mégis wholesale grocerok terjesztik rólunk a hamis híreket, akik maguk számos oly cikket árusítanak, mely nem élelmiszer. Nemrégiben megszerztünk egy árujegyzéket egy wholesale grocerotól, melyen több mint negyven tétel volt, de egy sem ehető, ha csak nem — a strucc madár által.
A hírek, hogy mi foglalkozunk vagy foglalkozni szándékosunk retail grocery businessszel — teljesen valótlanok. Hogy Mr. J. Ogden Armour szavait idézzük: "Nem ászándékosunk a gyártás és széküldés nehézségeit a retail business bajjal tetézni".
Armour and Company továbbra is munkatársainak fogja tekinteni a kiskereskedőket. Hűtőkoszájaink és hűtőházaink segítségével továbbra is az lesz a célunk, hogy őket mindenféle legjobb minőségű élelmiszerekkel ellássuk. A legjobbat a mit vehetünk és készíthetünk — minőségi védjegyük alatt: az OVAL LABEL.

CLEVELANDI HIREK

ÜNNEPÉLYES GYÁSZMISE.

Kohányi Tihamér halálának évfordulója.

Kohányi Tihamér, a Szabadság áldott emlékeztető alapítója halálának és temetésének évfordulója alkalmából március 10-én, illetve március 13-án ünnepélyes gyászmisét...

FELMENTETT SZERKESZTŐ.

Richard Brennet, a Waechter und Anzeiger hazafiatlansággal vádolt szerkesztőjét fölmentették.

A szövetségi törvényszéken véget ért Richard Brenne, a Waechter und Anzeiger szerkesztője bünyének tárgyalása. Brennet tudvaleg a kémkedési törvény megsértésével vádolták...

F. C. Kavanagh helyettes szövetségi ügyész, a vádló maga jelentette ki a tárgyalás végén, hogy a Brenne ellen elhozott bizonyítékok nem elegendők arra, hogy azok alapján bünyesnek mondják ki...

WELCOME DAY.

Junius 14-ét jelölte ki Davis polgármester a város katonafianak ünnepélyes fogadtatására.

Cleveland városa június 14-én fogja hivatalosan fogadni a háborúból és a katonai kiképzőtáborokból visszatért fiait és apóknőit.

JOSEPH HERSHEY

Cleveland National Bank Building 322 Euclid Ave. Cleveland, O. Ontario 308. Central 1302.

HA BETEG, FORDULJON A SZENT ERZSÉBET

ELSŐ MAGYAR GYÓGSZERTÁRHOZ 9115 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O. Amerika leglelkismeretesebb patikájához.

ÉN CSAK FÉRFIAKAT KEZELEK.

Az én kezelésem sikeres. Saját magam tanulmányoztam azt, hogy milyen kezelési módokat használnak Európa klinikáiban Londonban, Párizsban, Rómában, Bécsben és Berlinben.

DR. HOWELL 512 Prospect Ave. Cleveland, O. A 9. St. közelében

AKRONI BETEGEI részére Dr. Howell minden csütörtökön rendelkezésre áll akroni irodájában. 31 South Howard St., Akron, Ohio.

A KONDUKTORNÓK ÜGYE

A HÁBORUS MUNKA TANÁCS DÖNTÉSÉTŐL FÜGG A NŐK IPARI ALKALMAZÁSÁNAK KÉRDÉSE.

A konduktornók egyesületének elnöke tagadja, hogy a nők alkalmatlanok volna a villamos kábeli állás betöltésére.

A clevelandi konduktornók, akik március 1-én kénytelenek voltak a Cleveland Railway Company szolgálatából kilépni, nem nyugsznak bele a villamosokról való eltávolításukba.

A konduktornók ügyvéde azt hangsúlyozta a Tanács előtt, hogy ebben az ügyben való döntése országos fontosságú, mert mindenütt irányadó lesz.

Tudvalevő dolog, hogy a clevelandi konduktornókat soha hallgatták meg érdemlegesen a William H. Taft, az Egyesült Államok volt elnöke, a konduktornók ügyének mostani alapos megismerése után.

Március 9-én elhunyt a Rosehill Ave. 9913. száma alatt levő otthonában az 52 éves Mészáros József, aki egyike volt a város leghíresebb amerikai magyarjainak.

ELHUNYT ÖREG AMERIKÁS.

Mészáros József harminckett évét töltött Amerikában. Tíz gyermeke gyászolja.

Mészáros József temetése Jakab István és fia rendezésében a r. kath. egyház szertartása szerint március 12-én ment végre nagy részvét mellett.

Az elhunyt öreg amerikást özvegyén kívül tíz gyermeke: Anna, férjezett Bikus Jánosné, Mária, férjezett Jelenik Bertalané, Teréz, férjezett Nagy Józsefné, továbbá József, Erzsébet, István, Mihály, János, Margit és Irén gyászolják.

BANDITÁK EGY SZALONBAN.

Csütörtökön este éjfél szalonjárás előtt három álaros bandita lépett be a 10616 Madison Avenue levő Webber & Reinartz-féle szalonba.

A zsákmány megszerzése után a banditák kihátráltak a szalonból s automobilba ugorva elrobtak. Reinartz felkapta a szalonban tartogatott revolvert és többször a banditák kocsija után lött, s azt hiszi, hogy el is találta az utójukat.

ALFRÉD SARÁN magyar ügyvéd.

535 Society for Savings Bank Bldg. Cleveland, O. Tel.: Main 3610. Centr. 5718.

HALÁLOZÁS.

Január 1-én egy tíz fontos újszülött lepte meg újvidéki Horváth György nyiregyházi (Szabolcs) származású 60 éves vállalkozót felesége, az ungvári születésű Neeszlák Mária. Az öröm, amit az éltes házaspárnak okozott az újszülött, szomorúsággá változott, mert a két hónapos fiúcska csütörtökön reggel meghalt a City Hospitalban.

HALÁLOZÁS.

Január 1-én egy tíz fontos újszülött lepte meg újvidéki Horváth György nyiregyházi (Szabolcs) származású 60 éves vállalkozót felesége, az ungvári születésű Neeszlák Mária. Az öröm, amit az éltes házaspárnak okozott az újszülött, szomorúsággá változott, mert a két hónapos fiúcska csütörtökön reggel meghalt a City Hospitalban.

REGÉNY.

WINNETOU A VÖRÖS GENTLEMAN, AZ APACOK FŐNÖKE

I. KÖTET.

— Well, Sir — bólintott. — Nem húzódom tőle; sőt szemet, vagy inkább két szemet vetettem rá. — De Sam, egy indián nő! — Hát aztán! Még egy néger nőt is elvették, ha fekete arc volna. Egyébiránt Kliuna-ai kitűnő parti. — Miért? — Mivel az egész törzsben ő cserzi a legjobb bőrt. — Talán ön is cseréztetn akarta magát? — Ne éleljen, Sir! Komoly a dolog. Kedves otthon... értie ön? Olyan hat, kekec arc van neki, mint a holdvilág. — Első és utolsó negyeddel? — Még egyszer kérem, ne éleljen a holddal! Ó teljes hold és feleségül veszem őt, ha nem csalodom. — Remélhetőleg nem lesz új hold belőle. Ugyan hogyan ismerkedett meg vele? — Éppen a cserész folytatán. A legjobb cserész után tudakoztam, tudniillik a medvebőr miatt; ekkor őt ajánlották. — Odavittém tehát a bőrt és azon nal észrevettem, hogy nagyon tetszett neki. — A bőr? — Képtelenség! Természetesen személyem! — Az aztán az izlés, kedves Sam! — Igen, van neki! Ó, ő nem is olyan műveletlen! Ezt már azzal is megmutatta, hogy nem csupán a bőrt cserézte ki, hanem egy új öltözetet készített belőle számomra. Hogyan tetszem önnek? — Tízta gaviér! — Gentleman, ugy-e bár? — Igen, gentleman! Ó egész oda volt, mikor előbb ebben az öltözetben látott. Meg lehet egy zöve, Sir, hogy feleségül veszem őt! — Hol van az ön régi ruhája? — Elhajítottam. — Ugy, ugy! És valamikor, egy szép napon azt mondta ön, hogy az ön kabátja nem eladó tízezer dollárért sem! — Az akkor volt. Akkor nem volt Kliun-ai. Az idők változnak. Well! — Az apró, medvebőrös kérés megfordult és büszkén elpályázott. Az emberbaráti érzelem, melyet az indián özvegy iránt táplált, nekem éppen sem mi erkölcsi fájdalmat és aggodalmat nem okozott. Csak látni kellett Samet, hogy az ember teljesen nyugodt legyen. A rengeteg nagy láb, a vékony, görbe lábszárak, aztán az arc, ó jaj! Férfi Pastránához hasonlított, sólyomcsőrrel arca. Ez meg egy indián nőnek is nagyon furcsa volt. Még nem volt messze tőlem, mikor még egyszer megfordult és odakiáltott: — Mégis egészen más dolog ez az új öltözet, Sir! Mintegy újjászülettem. Nem akarom a régi viszonlhatni. Sam kérőbe megy. Hihhi! — Másnap lenn, a pueblónál találkoztam vele. Elgondolkozt arcot vágott. — Miféle csillagszati gondolatok motoznak a fejében, kedves Sam? — kérdém tőle. — Csillagszati! Miért éppen ilyenek? — Mivel olyan arcot vág, mintha egy üstökös vagy kőd foltot akarna felfedezni. — Csaknem ugy is van. Azt hittem, hogy üstökös, de nyilván ködfolt lesz.

— Kicsoda? — Ó, Kliuna-ai. — Ah, ugy! A teli hold már ködfolt! Miért? — Megkérdeztem tőle, vajjon ismét férjhez akar-e menni. Azt felelte, nem. — Az ne tartsa vissza önt, hogy bizalommal tekintsen a jövőbe. Róma nem egy nap alatt épült. — És az én új ruhám nem egy óra alatt varródott. Igaza van, Sir; még mindig kérőben járok. — Folment a lépcsőkön, hogy Kliuna-aijét meglátogassa. Más nap fölnyergeltem almazürkém, hogy Winnetouval bivaly vadászatra lovagoljak s ekkor Sam Hawkens jött hozzám és azt kérdezte: — Szabad-e önnel mennem, Sir? — A bivalyvadászatra? Nem, nem! Hiszen ön most jobb vadat üz. — De nem áll meg! — Ugy! — Igen. És igényeket támaszt. — Hogy-hogy? — Ismét nála voltam. Ekkor azt mondta, hogy az öltözetet Winnetou parancsára kellett varrnia. — Tehát nem szerelméből! — Ugy látszik, nem. Továbbá azt mondta, hogy a cseréztés én rendeltet meg nála; mit akarok azért neki adni. — Tehát fizetés! — Yes. A szerelmenek a jele-e? — Nem tudom. Nincs tapasztalatom az ilyen dolgokban. A gyermekek szeretik szűkeiket és ezeknek mégis mindent meg kell fizetniük azokért. Ez talán éppen az ön teli holdja viszonlzerelmének a bizonyítéka. — Teli hold! Hm! Az is lehet, hogy csak az utolsó negyed. Tehát nem visz magával! — Winnetou egyedül velem akar lovagolni. — Akkor nem tehetek semmi kifogást. — Aztán meg tönkretethetné új vadász kabátját, kedves Sam. — Minden esetre, igaz. Vérteltek nem valók az ilyen finom öltözetek. — Elment, de még egyszer megfordult és kérde: — Nem gondolja, Sir, hogy ócska öltözetem mégis sokkal kényelmesebb volt? — Lehetséges. — Nemesak lehetséges, hanem nagyon valószínű. — Ezzel a dolog mára el volt intézve. De a legközelebbi napokban Sam egyre elgondolkozóbb és szótlanabb lett. Holdja egyre jobban fogyni látszott. Végre egy reggel... régi ruhájában láttam kilépni lakásából! — Hát ez mi, Sam? — kérdém tőle. — Azt hittem, hogy ön letette vagy éppen "elhajította" az öltözetet, amint — Ugy is volt. — És mégis előkereste! — Yes. — Bosszúságban! — Természetesen! Valóság-dühös vagyok! — Az utolsó negyedre? — Újhold lett belőle. Nem bírom és nem akarom látni se többet ezt a Kliuna-ait! — Tehát egész helyesen jövendőttem! — Igen. Egészen ugy tör-

egy hatalmas Caproni repülő gép, amellyel az Océánt keresztül akarják repülni. Az utat vele együtt Caproni is megteszi.

OSZKOK A GYERMEK HALÁLOZÁS.

A spanyol influenza járvány dacára kevesebb kisgyermek halt meg 1918-ban mint 1917-ben. Clevelandban a kisgyermek halálzás arányszáma az elmúlt évben kisebb volt mint 1917-ben, bár az influenza járvány a kisdédeket se kímélte. Dr. Ochsner, a városi gyermek-egészségügyi hivatal főnöke szerint 1000 születésre 97 gyermek halálzás esett 1918-ban. A tíz legnagyobb amerikai város közt harmadik helyen áll Cleveland. Városunknak és Detroitnak kivételével mindenütt több kisgyermek hunyt el 1917-ben, mint 1918-ban.

PENTEK KALMÁNT ELFOGTÁK.

Péntek Kalmánt, az I. W. W. szervezet egyik tevékeny tagját, elnöki warrant alapján Lapp szövetségi marshall tartóztatta. Azzal vádolják, hogy veszélyes idegen. Péntek tagadja a vádat. Jelenleg az itteni szövetségi hatóság foglya. Péntek 275 E. 83-ik utcában lakott.

A cigányprimás (SÁRI) Az Amerikai Magyar Szintársulat rendezésében Március hó 23-án, vasárnap d. u. 2:30-kor kerül színre a COLONIAL SZÍNHÁZBAN

tént, amint ön mondta. De valami dolog adta elő magát, ami egészen földühösített. — Szabad-e megtudnom, mit? — Igen, önnök elmondom. — Tehát tegnap ismét nála voltam. Az utolsó napokban rosszul, nagyon rosszul bánt velem. Csaknem nem nézett rám és mindig csak egész kurtán felelt. Tehát tegnap nála ülök és fejemmel eközben egy faoszlophoz támaszkodtam. Ezen nyilván valami szálka volt, amelyhez a hajam odakerült. Mikor fölállok, hogy távozzam, hatalmas rántás érzek tiszteletreméltó koponyámon; erre megfordulok és mit látok, Sir... mit látok? — Amint gyanitom, a parókáját! — Igen, parókám a szálkán fennakadt és lerántotta és földre ejtette kalapomat. — Ekkor az előbb csinos teli hold természetesen újholdra változott! — Teljesen és tökéletesen. Először megállt és rém mered, mint... mint... nos, mint olyan emberre, akinek semmi haj nines a fején. — És aztán? — Aztán kiabált és üvöltött, mintha ő maga is kopaszfejű volna. — És végre? (Folyt. köv.)

Az Ocean átrepülése. Az utóbbi napokban mind több hír lát napvilágot arról, hogy egyes kiváló aviatikusok kísérletet akarnak tenni az Ocean átrepülésére. Ujjabban Frederick Semprini olasz aviatikus jelentette ki, hogy a nyár folyamán kísérletet tesz az ocean átrepülésére. Semprini egyik legkiválóbb aviatikus társa, a háború alatt az olasz, majd az amerikai repülőiskola kiképzője volt Szerinte már épül is Milánóban

Az Ocean átrepülése.

Az utóbbi napokban mind több hír lát napvilágot arról, hogy egyes kiváló aviatikusok kísérletet akarnak tenni az Ocean átrepülésére. Ujjabban Frederick Semprini olasz aviatikus jelentette ki, hogy a nyár folyamán kísérletet tesz az ocean átrepülésére. Semprini egyik legkiválóbb aviatikus társa, a háború alatt az olasz, majd az amerikai repülőiskola kiképzője volt Szerinte már épül is Milánóban

egy hatalmas Caproni repülő gép, amellyel az Océánt keresztül akarják repülni. Az utat vele együtt Caproni is megteszi.

OSZKOK A GYERMEK HALÁLOZÁS.

A spanyol influenza járvány dacára kevesebb kisgyermek halt meg 1918-ban mint 1917-ben. Clevelandban a kisgyermek halálzás arányszáma az elmúlt évben kisebb volt mint 1917-ben, bár az influenza járvány a kisdédeket se kímélte. Dr. Ochsner, a városi gyermek-egészségügyi hivatal főnöke szerint 1000 születésre 97 gyermek halálzás esett 1918-ban. A tíz legnagyobb amerikai város közt harmadik helyen áll Cleveland. Városunknak és Detroitnak kivételével mindenütt több kisgyermek hunyt el 1917-ben, mint 1918-ban.

PENTEK KALMÁNT ELFOGTÁK.

Péntek Kalmánt, az I. W. W. szervezet egyik tevékeny tagját, elnöki warrant alapján Lapp szövetségi marshall tartóztatta. Azzal vádolják, hogy veszélyes idegen. Péntek tagadja a vádat. Jelenleg az itteni szövetségi hatóság foglya. Péntek 275 E. 83-ik utcában lakott.

A mozi világából.

Mac Murray vígjátékokban. Mae Murray szintén egyike azoknak, akik immár régóta nyugsznak a babérjaikon. A művésznő egyelőre Bob Leonardra, a férjére bizza azt, hogy keresse meg a családnak valót, míg ő maga a vakációját élvezi. Mijnt mondják azonban ez a vakáció már nem tarthat soká, mert a művésznő egy igen kecsesítő ajánlatot kapott. Az ajánlat elfogadása esetén vígjátékokban és bohózatokban fog szerepelni. Egyelőre még nem fogadta el az ajánlatot, mert valószínűleg azt reményli, hogy a társaság között versengés fog megindulni a szerződésére.

Apró mozihírek.

Emma Wheelen, a közkeletű moziszinésznő csakhamar újabb megkezdni működését a Metro műtermében. A társaság újabb szerződést kötött vele, romantikus vígjátékok egész sorozatára.

Mint híre jár, Theda Bara a vampirok koronázatlan királynője valószínűleg a Famous Players műterméhez fog legközelebb szerződni.

Wallace Reid új szerepet kapott. Peter B. Keyne regényéből készült moziképen fogja a főszerepet játszani. A kép címe: "The Valley of the Giants."

Olive Thomas is visszajön.

A szépséges Olive Thomas is visszatért hamarosan mozihoz, meglehetősen hosszú távollét után. Hiszen mindnyájan ismerjük őt. Egyike a legszebb, a legkedvesebb moziszinésznőknek, aki az operett színpadról jött át a mozihoz és aki aztán legtöbbször Jack Piekfordnak a partnere volt.

Olive Thomas Selznickkel kötött most szerződést és már egy képet le is játszott nekik.

Egy clevelandi kép.

Robert McLaughlinnak mozi-darabja, "The House Without Children" mely elejétől végig Clevelandban játszódott le és itt is készítették, már be van fejezve és most már csak a végző simításokat végzik rajta a hozzáértő szakemberek. A főszerepeket Richard Travers, aki nemrég még kapitány volt a hadseregben és Greta Hartman játsszák.

Egy képen három Barrymore.

Amerikában egész mozi-saládok fejlődtek ki az utóbbi évek folyamán. Itt vannak például Piekfordék, Marshék, a híres Moore család, akikről azt állítják, hogy több a mozieszillag köztük, mint az égnek csillaga. Itt van azután a Barrymore család, melynek három tagja hírneves a mozi-színpadon, még pedig John, Ethel és Lionell Barrymore.

Shirley Mason.

Shirley Mason új szerepe.

Shirley Mason, a bájos kis színésznő legközelebb Bryant Washburnnek lesz a partnere a Paramount társaságnál. A da-

John Ethel és Lionel Barrymore. res regényéből készült, melynek címe: "Peter Ibbetson." Mindhárom Barrymore kedvence a közönségnek a mozi világában és hírnevesek a rendezés színpadon is.

A BAJOROK FŐVÁROSA.

Ahol most egészen a vörösek az urak.

München, a szép, romantikus fővárosa a bajoroknak, az első a nagy német városok közül, mely immár egészen a spartakus csoportnak kezébe került.

A bajor főváros a művészet-

nek igazi hájléka volt. Festőiskolája egyike volt a legjobbaknak a világon, ahova külföldről csak úgy záradokoltak a növények, mint akár Párisba. A zeneművészet terén szintén ve-

tett és az első város volt, ahol Wagner zenéjét először értékelték meg és ismerték el. Irodalmi téren sem maradt hátra és a város építészeti tekintetben is tulcszakarmelyik német város.

Felül balról: A Királyi palota; jobbról: a városháza; alól: jelenet München főteréről.

NÉMETORSZÁG MINT ROHAMGÁT.

Írta: H. H. Mollenthin. Fordította: Székely Sándor, brownsvillei, Pa. református lelkész.

I. A háború elé az a történelmi tény, amelynek Wilson elnök kifejezett kölcsönzött, a világ demokratizálását, mint azt látni lehet, a háború a nagy európai leszármolás egy történelmi időszakot zár le. A világ történelmi fejlődés logikája a világ szocializálását fogja megkövetelni a megkezdődő új kor számára. Az új kor küszöbén a béke problémái állanak. A világ szocializálása az összes problémák közül a legnehezebbnek mutatkozik. Amia férfiak, akik a párisi békekonferenciára zöld asztal körül ülnek, az általános emberiség eszméje az a feladatot rója, hogy az új korba világ logikus fejlődés számára a világ szocializálásának útját egyengessék. A probléma megoldását nem lehet börtönökön, a világ szocializálásának útját egyengessék. A probléma megoldását nem lehet börtönökön, a világ szocializálásának útját egyengessék. A probléma megoldását nem lehet börtönökön, a világ szocializálásának útját egyengessék.

borunk vége. De hogyan nyerték meg a háborút? Németország inváziója által! Nem! A Wall Street, a Threadneedle Street vagy a Rue de la Banque által! Nem! Németország azért szenvedett hájtörtést, mert kormányja nem bírta a tömegek szívére. A szövetségesek azzal nyertek, hogy sikerült saját tömegeiket továbbra is nyugodtan tartani. Ez az egyszerű igazság s ezt félelem nélkül elnyitlan be kellene ismerni. Tisztelettel és dicsőréttel tartozunk ama viták katonáknak és matrózoknak, akik a demokráciáért és morálierért küzdöttek. Szégyelje magát mindenki, aki az ellenkezőjét meri mondani. Az ő munkájuk nélkül Németország tömegei soha se lázadtak volna fel és a császár igáját nem rázhatták volna le. Azonban nem felelünk el, hogy Németország tömegeinek a kormány ellen való fellázadása volt az, ami a háborút ma befejezéshez segítette anélkül, hogy az még éveken keresztül húzódt volna. Ténybeli valóságként tűnik ki, hogy Németország előtt o. a térkép újrajrása vagy a szolgáltatandó kártérítés megállapítása.

A mai Németország a háború utáni állapotokból kibontakozott új Németországot az új korba való fejlődésmentet két feltétel mellett határozhatja meg és mozdíthatja elő:

1. hogy maga a forradalom egy meghatározott állameszme egyenesvonalú útján hajjaitott végre,
2. hogy ama erő gyakorlati alkalmazása, amely erőket a forradalom szabaddított fel, történelmileg igazolt-e és elegendő-e ama feladat beteljesítésére, hogy az új kor kialakulása számára tényezőit képezzen.

A két kérdésre óhajunk a következők fejtegetésben megfellelni.

A fejlődés egyenesvonalúságát az államgondolat határozza meg. Az illető állameszme jogultsága történelmileg bizonyítandó be. Az ilyen eszme fejlődésnek megfelelőleg határozódna meg minden nép történetének különböző fázisai. Az újabb Németország a múltban három ilyen fázist ért meg, s mindegyiket egy-egy államférfiúnak személyisége uralja, s ezek: II. Frigyes, Stein tábornok és Bismarck. Az a fejlődés, amelyet Poroszország Nagy Frigyesről Steingre elvett, analog azzal, amely Bismarck Németországot a forradalomból kibontakozott mai Németországgá változtatta át. Frigyes és Bismarck tekintete intezivebben irányult a külpolitika hatalmi kérdéseire, mint a belpolitika etikai kérdéseire. Stein gondolkodásait a francia forradalom gondolatai termékenyítették meg. A mai német forradalom egy olyan korban, amelyet a hatalmi politikai kérdések megoldásának szükségessége még egészen eltölt, a belpolitika etikai kérdéseire merül el. Ez kölcsönöz a szabadságmogalomnak teljesen sajátos hátteret és hathatós jelentőségét.

Frigyes király nézete az államról "az állam első szolgálja" jelzőben nyilvánul, amelylyel szemben XIV. Lajos "L'état c'est moi" (az állam én vagyok) mondanást állítja. Am alapjában is ő volt "az állam" totem a Frigyes-féle államgondolat csak az ő fejében és ő személyiségében élt. Az alattvalóktól nem kívánt egyebet, csak a nyugalomnak első polgári kötelességét. Az államgondolatnak felfogása és bebizonyítása közti elentéesség ama katasztrófában bosszulta meg ma-

gát, amely Poroszországra 1806-ban zudult. Ez ellentét kibékítésére törekedett Stein. Ő az ajttvalókat állampolgárokká akarta átförmálni. Ő a népet az összakarat egységbe igyekezett belenevelni, megszabadítván a nagy tömeget a gyámokadástól. Poroszország e munkánál csak eszköz volt a célhoz. "Csak egy hazám van, s az Németország. Ahol a szabadság és tisztelet található, ott a haza." A német államgondolatnak fejlődése az 1870-71-ik Németbirodalom megalapításáig azonban nem belülről, hanem a külpolitika hatalmi eszközeivel ment végbe. Ez volt Bismarck érája. Ez így nyilatkozott: "Az én érdeklődéseim a külügyek iránt nem csak erősebbek, hanem a kellő időben egydül méradók és magávalragadók úgy, hogy én, amennyire képes vagyok, minden akadályt áttörök, amely utamban áll, hogy eljussak ahoz a célhoz, amellyel gondolatom szerint, a haza jólétét kel elérnem. Ez nem zárja ki, hogy azt a meggyőződést is oszom, miszerint minden becsületes kormányának kötelessége az, hogy az egyén szabadságának legfelsőbb fokára, amely a nép biztonságával és közös jólétével összefér, mindenha törekedjék."

Azonban a realpolitik Bismarckra nézve az az alakulás, amelyet ő a Németbirodalomnak adott, nem jelentette az utolsó döntő szót. Ő azt remélt, hogy a német nép lovagolni fog tudni, csak egyszer a nyeregbe üljön. Az abszolutizmusról azt mondata, hogy az az európai államépítmeny eszményi alkotása, amikor a király és hivatalnokai emberfeletti szakismerettel, belátással és igazságossággal kormányoznak. Az általános választójogot "a szabadsági művészetek legerősebbiké" nek nevezi, azonban nála ennek a művészetnek is bele kell illeszkednie a külpolitikai hatalmi eszközbe. Ő maga mondta: "Tekintetl artra a kényzszerűsége, hogy a külföld tulajdonjával szembeni küzdelemben végszükség esetén forradalmi eszközökhöz is nyulunk kell, egyáltalában nem vonatkoztam, a szabadsági művészetek akkor legerősebbikét, az általános választójogot, már az 1866-ik évi június 10-iki körjegyzéssel együtt mérlegre vetni, hogy a monarchikus külföldet elriaszssam ama kísérletektől, hogy újjaikat a mi nemzeti omeletteünkbe dugják."

Vissza fog kelleni utasítani azt a felfogást, hogy a bismarcki állam tényleg csak erőszak műve, amelyet az erőszak politikája, soha se követésék el azt tükájának egyik virtuóza vérrrel és vassal izittott össze, hogy Bismarck életműve tisztán hódítási politika, csak, mint egy francia újság írta, "a Bonaparte állomtudományának folytatását és következményét" tükrözteti vissza. Am azt az igényt is vissza kell utasítani, hogy a bismarcki állam olyan dolog lenne, amelyet az annak kölcsönözött alakban az örökösök mindenáron tartoznak fenntartani.

A Németbirodalom megalapítása a német törzsek együttesétolása révén népi-nemzeti tett volt. A birodalom Nagy Frigyes hatalmi eszközeinek alkalmazása mellett állítottat fel és a Frigyes korának patriarcalismusan alapult. Az általános szavazati jog adományozása és egy külső szabadsági alkotmány dacára sem volt a jog az összes állampolgárok egyenlősége és általános politikai gyakorlására berendezte. A Stein-féle reformok óta a német állameszme élénk továbbfejlődése szünetelt. A belpolitika etikai kérdéseit a külpolitika hatalmi kérdései mindenkor háttérbe szorították.

A mai német forradalom a Stein-féle állameszmehez fűződik, amely szerint az alattvalókat állampolgárokká kell átválttatni s ez eszmét ama eszményhez akarja közelebb vinni, amely a nép egységességre nevelt összakaratában nyilvánul. A német forradalom egész pontlan a német államgondolat egyenes vonalú fejlődésének útján történik, amennyiben az a német nép összakaratát érvényesíti. Egyszeramind a Bismarck-féle állameszme is tovább építi ki, amennyiben az az egyes német törzsek csatlakozására vonatkozott. Bismarck Német Birodalmának alapjában véve a császárszme képeste egyetlen szilárd kötéletét. Szenyimentális ez, amely a németrómai császárszme és a Hohenstaufoknak romantikus kö-

rából vétetett át. Egy olyan vágy ez, amely ama kiválmom mellett lángolt fel, hogy az évszázadok óta tartó agyarkodásal belső hatalmat állítsanak szembe, hogy a német föld ne legyen tovább idegen ambicióknak viszkolyóter és az összes európai viszállykodásoknak esatamezeje; ha egy konferencia ma azokat a károkat, amelyeket a német vidékeknek idegen becsapások okoztak, fel akarják becsülni, micsoda roppant óriási összeg jönne ki!

A német forradalom a romantikus császárszme helyébe a nép összakaratának gyakorlati alkalmazását teszi. Az akarat tartása szilárdan össze az egyes törzseket. A német köztársaságban a német állameszme megkoromázása megy végbe. Az új állami építmeny oszlopai a fegyelem és a német szervezetségesség lesznek.

A népek egyetemes összakarat, amely, egy meghatározott állameszme egyenes vonalú fejlődésében, az új német birodalom valamennyi tagját egy belső egységessé igyekezik összefűzni s amely a fegyelem érvényrejtetésén és a rend fenntartásán nyugszik, az új német birodalomnak egy rohamgát helyzetét kölcsönzi minden olyan kísérlet ellen, amely a világhelyzetnek az új korba való logikus fejlődését akadályozhatja.

De hányadán áll ez az erő, hogy e helyzetet fenntartsa, a rohamgátat működésbe hozza? Hogyan teljesedik be a második feltétel, hogy ama erő gyakorlati alkalmazása, amely erőket a német forradalom szabaddított fel, történelmileg igazolt legyen és ama feladat beteljesítésére, hogy az új kor kialakulása számára tényezőket szerepljen, elegendőnek bizonyuljon?

Heinrich Mann, a híres müncheni essay-író, a "Sinn und Idee der Revolution" (a forradalom értelme és eszméje) című szép művében ezt írja: "A hatalom — jog helyett — háború jelent kifelé és ugyanazt jelenti befelé. Az igazságosság már régen a szocializmus megszemenő megvalósítását kívánja. Most kell azt megvalósítani. Mi rajta vagyunk — rajta csak nem eszünkkel, hanem szívünkkel is. Mi homfítársaink anyagi jólétét oly becsületesen kívánjuk, mint az ember sajátját kívánja. Ti, polgári elemek, gondolkodzatok igazságosság! Ha valaha valamelyik törvényes gyűlésben többségre jutottok, soha se követésék el azt a végzetes tévedést, mintha a szocialistáknak, amennyiben őket leszarvaztatok, jogos igényeit elpusztíthatjátok. De, szocialisták, ti is igazságosan gondolkodzatok! Ha a szocializálást a többség belátása és öntudata helyett csak véletlen hatalmatoknak akarjátok közelebb, akkor semmit se nyeredtetek. Még a legelőrehaladottabb diktatóság is diktatúrának marad s katasztrófával végződik. A hatalommal való visszaélés mindennél hasonló halotti ábrázatot mutat."

E szavaknak ott kellene dicszelegniük a német nemzetgyűlésbe vezetett ajtó felett, amelyek választását éppen most ettették meg. Az új Németország a maga szocializmusából, nem véletlen hatalom által, hanem a nép többségének belátásából és öntudatából fogja rohamgátjának erősségét nyerni és azt az erőt meríteni, hogy tényező gyanánt működőké közé az új kor kialakulásánál.

A szocializmust is a háború levertjei közé számították, azt az első legyőzöttnek neveztek. Politikai akaratiránya, amint az a nemzetköziség nézetében tünt elő, minden esetre csütörtököt mondott; a háború az Internacionale-t letörte. Am, mint gazdasági elv, a szocializmus a háború folyamata alatt első ízben mutatkozott hatékonynak; a nemzetközi szervezet alapelve mindenütt, ahol alkalmazásra került, ténylegesen bevált. A szocializmus szervezet, amely a háború előtt Németországban erősen létesített, mint bármely más országban, a bolsevizmus szervezetségesség elé szilárd falat fog vonni.

A német szocializmus szünetlenül ellaneste a hatalmi gondolatot, amint az II. Frigyes király és Bismarck külpolitikájában nyilvánult. A világpolitika a német szocialdemokratákra nézve hál peccsétel lezart könyv volt, míg újabb időkben a szocializmus fejei is foglalkoztak az-

Patti Adelina haldoklik.

Walesi kastélyában halálusát vivja mostan a közelmúlt évtizedek legnagyobb szopránénekeseje, Patti Adelina, akinek a politikai és gazdasági elvtársainak érdeklődést keltsen a külpolitika égető kérdéseiről. De az ilyen érdeklődést visszautasították, mint amely az erőket a belállapotokkal szemben szétforgatólja. A német szocialdemokrácia még egyre abba az axiomába kapaszkodott, hogy a nemzetközi proletáriátus összetartózkodásának érzete, — a szónak eredeti értelmében véve a proles (utódok) szót, amely összetartózkodás által egyedül a proles lehet hasznos az államra nézve, — hogy az Internacionale eléggé erős lesz a háború megakadályozására. Az Internacionale összeomlása után a német szocialdemokráciának előbb fel kellett ocsudnia szörnyű csalódásából, mielőtt működésének egész energiájával Németország belső viszonyainak kialakítására adta volna magát. A német szocialdemokrácián belül levő szellemek e küzdelemben az állam, mint ilyen, reájuk nézve is elvesztette egy "huncut fiók" jellegét és személyiségét.

A szellemek e küzdelemben, míg kívül több fronton téptékszakgatták a testeket a gyilkoló esztakában, otthon az az irányzat képződött ki, hogy a nép összakaratát, a Stein gondolatirányához fűződő német történelmi fejlődésével összhang zásban, államalapító és államfenntartó tényező gyanánt érvényesítse. Az otthoni front összeomlása, amelytől a német vereséget datálják, alapjában véve a régi, belsőleg már régen korhadtt front összeomlását tükröztette vissza. A német forradalom új frontot emelt. Azt felfedezte fel e szabadságmogalomnak első forrongási kora meglehetősen rendben, mert nyomban valami pozitívot alkottak. Mivel e pozitív dolgot a történelmi szellem egészen betöltötte, a polgári pártok is részt vehettek a mozgásban anélkül, hogy önmagukat és multjukat megtagadnák. A rend és fegyelem győzött a szabálytalanság és önkény felett: A nép összakarat a bolsevizmust, az idegen népi ellenséget, a német mezőről kiverte.

Felül: Patti kastélya Walesben. Középen: Patti 1903-ban. Lent: Patti a háború alatt, amikor egy angol katonakórházat látogatt meg.

ridban, énekes családból. Ugyanapja, mint anyja hírneves volt az operaszínpadon. Szüleivel kora gyermekkorában New Yorkba került, ahol atyja az egyik operaszínpad igazgatója lett. 1859-ben lépett fel először New Yorkban Patti, még pedig a Lucia című opera címszerepében és ez első szereplésével is hallatlanul nagy sikert aratott. 1861-ben Angliába ment, ahol ugy Londonban, mint Birminghamban szintén igen nagyok voltak a sikerei. 1862-ben már Párisban volt, ahol egy csapásra a francia operaszínpadot hódította meg. Külsben Szt. Pétervárra és Brüsszelben aratott sikereket és csakhamar a kor legnagyobb szopránénekésőjének ismerték el.

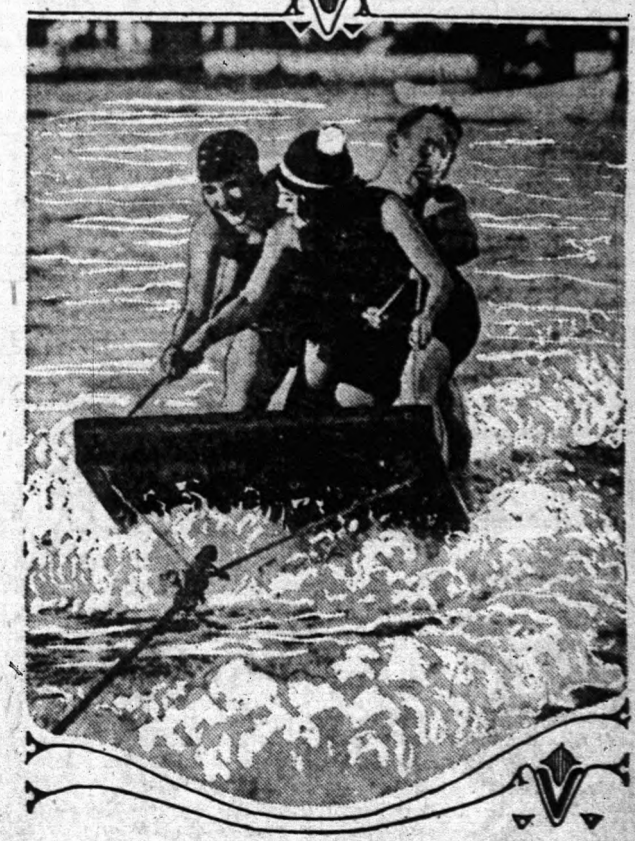
Patti először 1868-ban ment

tak a sikerei. 1862-ben már Párisban volt, ahol egy csapásra a francia operaszínpadot hódította meg. Külsben Szt. Pétervárra és Brüsszelben aratott sikereket és csakhamar a kor legnagyobb szopránénekésőjének ismerték el.

Patti először 1868-ban ment

A legújabb tengeri szórakozás.

Vance Veith, a nyugati kiváló úszója egy érdekes vizijárművet talált fel, amely ugyelhet rövidesen nagy népszerűségnek fog örvendeni. Az új járművet Aquaplanennek nevezte el. Nem paszkodva a kötélbe, igyekezzék fennmaradni a pallón testük egyensúlyozásával. A gyors menés természetesen hatalmas hullámokat ver fel a palló körül, amelyek ha az illetők nem vigyáznak, lesodorják a rajta

rótt pallónál, amelyhez egy kötél van erősítve. A palló, amely olyan anyagból van készítve, hogy nem merül alá, egy csatolható motort is tartalmaz, amely az utazó sebességét vonsozza magán. Az illető, vagy illetők reájuk, a pallóra és belek

levőket. Ebben a mulatságban természetesen csak az vebet részt, aki jól tud uszni, mert minden pillanatban bepotyoghat a tengerbe. Képzünk el a felkötött mutatójuk be, amint két kiváló úszóval Balboa Beachnél Califórniában bemutatja a legújabb tengeri szórakozást.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI KÁROLYI PÁRT PROGRAMJA.

A Pesti Napló 1919. január 29-iki számából.

Az Országos Függetlenségi Károlyi-párt direktóriumának kedden este hat órakor a képviselőház elnöki tanácstermében tartotta első értekezletét.

A direktórium főként a párt radikális és progresszív programjának megállapításával foglalkozott. A program főbb vonásokban már elkészült és rövidesen nyilvánosságra kerül. A másik függetlenségi párttal való likvidálás keresztülvételére bizottságot küldtek ki, amelynek Kóbeay Kornél, Laehne Hugó és Tolnay Lajos a tagjai.

A direktórium elhatározta, hogy a tagoknak a pártba való felvételéről a legnagyobb körültekintéssel jár el. Szóba került még a kiszagdapárttal és a radikális párttal való fúzió, illetve kooperáció terve is, végleges döntést azonban nem hoztak ebben a kérdésben.

